

Podcast 9: schijnzelfstandigheid (3'50'')

Het zou best kunnen dat je als schijnzelfstandige werkt zonder het te beseffen. Je baas kan het zo geregeld hebben omdat je hem dan minder kost, of hij kan zich gewoon vergist hebben. We leggen uit wat schijnzelfstandigheid precies is en wat de risico's zijn.

Om te begrijpen wat schijnzelfstandigheid inhoudt, lichten we eerst even het **verschil** toe tussen een ambtenaar, een werknemer en een zelfstandige.

- Een **ambtenaar** wordt eenzijdig door de overheid benoemd.
- Een **werknemer** verbindt zich er -via een arbeidsovereenkomst- toe om tegen loon onder gezag van een werkgever, arbeid te verrichten.
- Een **zelfstandige** verricht net als de werknemer arbeid tegen een vergoeding, maar hij doet dit níet onder gezag van iemand anders. Hij is zijn eigen baas.

Wat is nu een **schijnzelfstandige**? Dat is een persoon die wél onder gezag werkt van een baas -het is dus een werknemer- maar doet alsof hij een zelfstandige is. Hij neemt zoals echte zelfstandigen het sociaal zekerheidsstatuut van zelfstandigen aan, schrijft facturen uit, enz.

Hoe kan je verzeilen in het statuut van schijnzelfstandige? Gebeurt dit **opzettelijk of per ongeluk**?

- Wel, soms vraagt **de werkgever** aan de sollicitant om als 'zelfstandige' te komen werken. De werkgever doet dit omdat de sociale zekerheidsbijdragen die hij moet betalen voor een werknemer vrij hoog zijn. Een zelfstandige kost veel minder.
- In andere gevallen is het **de medewerker** zélf die als schijnzelfstandige wil werken. Meestal topverdieners. De regel voor werknemers is: hoe hoger het loon, hoe hoger de te betalen bijdrage. Voor een zelfstandige verhoogt de bijdrage echter niet meer vanaf een bepaald bedrag.

Geloof het of niet, maar het kan ook dat een bedrijf met schijnzelfstandigen werkt zonder het zelf te beseffen. Het is namelijk niet altijd duidelijk of iemand onder gezag staat of niet en dus zelfstandige is of werknemer. Denk aan een bedrijf dat een zelfstandige informaticus inhuurt en hem in het bedrijf laat werken omdat daar de hardware aanwezig is. Staat de informaticus dan tóch niet onder gezag?

Risico's

Wat zijn de risico's van schijnzelfstandigheid voor de werkgever? Wel, als de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid dit op het spoor komt en de werkgever voor de rechtbank daagt, kan het een **duur grapje** worden. 't Zou namelijk kunnen dat hij dan alle achterstallige bijdragen moet ophoesten. Bovendien kan de werknemer de bijdragen die hij -als schijnzelfstandige- betaald heeft, terugvorderen van de werkgever.

En de risico's voor de schijnzelfstandige zelf? Wel, die moet beseffen dat hij **minder voordelen** geniet dan een werknemer: geen beperkte aansprakelijkheid voor schade, geen bevoorrechte schuldeiser bij een faillissement,... Daarom gebeurt het vaak dat schijnzelfstandigen plots beweren werknemer te zijn als er problemen opduiken.

We geven **een voorbeeld** dat aantoont hoe riskant het kan zijn om als schijnzelfstandige te werken. Stel dat een arts, die verbonden is aan een ziekenhuis, een beroepsfout begaat. Zijn patiënt sterft. De nabestaanden vorderen een schadevergoeding. Als de arts werknemer is, is hij enkel aansprakelijk in geval van een opzettelijke, zware, of een herhaaldelijke lichte fout.

Is hij zelfstandige dan moet hij (of zijn verzekering) sówieso voor de kosten opdraaien. En die kunnen hoog oplopen!